

Nema ažuriranih podataka o koncesijama, nema prisilne naplate dugova, koncesionari sami pišu uvjete natječaja. Posljednjih godina politika u Hrvatskoj apostrofira važnost boljeg gospodarenja državnom imovinom, no istodobno iz vida ispušta kaos u raspolaganju rudnim blagom.

Analiza gospodarenja mineralnim sirovinama koju je za protekle tri godine provela Državna revizija pokazuje da još uvijek nedostaje strategija i planiranje davanja koncesija, neuredan je registar koncesija i nema cjelovite evidencija prostora na kojima se obavljaju aktivnosti, slab je nadzor eksploatacije na poljima koja su dana u koncesiju, upitne su vrijednosti naknada, posebice za ugljikovodike, a zanemaruje se i pribavljanje osiguranja naplate naknade u skladu s procijenjenom vrijednosti koncesije.

Najviše kritike od 25 nadležnih tijela, od ministarstava do ureda u županijama, dobilo je Ministarstvo gospodarstva, pri kojemu je dosad bila uprava za energetiku i rudarstvo. Ona je nakon formiranja nove Vlade prebačena u novo Ministarstvo zaštite okoliša i energetike i tek se ustrojava, a na samom početku dočekat će ih, dakle, podulja lista uputa državnih revizora kako ispraviti dugogodišnje propuste. Ilustracije radi, dosad se za naplatu potraživanja po osnovu naknade za koncesiju uglavnom pribavljalo bjanko zadužnicu do 100 tisuća kuna neovisno o procijenjenoj vrijednosti koncesije.

Revizori su utvrdili da u mnogim slučajevima niti takva jamstva nisu pribavljena, nisu slane opomene niti je pokušavana prisilna naplata. Ne postoji među ostalim niti procedura u vezi s naplatom potraživanja i postupanja s jamstvima. O naplati potraživanja, navode revizori, djelomično brine i Ministarstvo financija, koje provjere stanja potraživanja obavlja putem Registra koncesija koje se vodi upravo u tom resoru.

Revizori Ministarstvu financija nalaže da samostalno, bez zahtjeva davatelja koncesije, putem svojih inspekcijskih službi pokreće postupka nadzora koncesionara koji ne ispunjava obveze u skladu s ugovorom o koncesiji. Od 2013. do 2015., utvrdili su revizori, takve aktivnosti Ministarstvo nije pokretalo. Većim angažmanom popravilo bi se i stanje u državnom i u lokalnim proračunima, u koje je lani ukupno od svih koncesijskih naknada sjelo 1,54 milijarde kuna, no od toga je glavnina ubrana iz javnih telekomunikacija i radio frekvencija, dok je od eksploatacije mineralnih sirovina država skupila nešto manje od 388 milijuna kuna.

Država po revizorima neosnovano vjeruje samim koncesionarima o otkopanim količinama na poljima, ne provjerava ih i ne prati poslovanje tvrtki i uspoređuje podatke. Žestoke kritike došle su od revizora i zbog raširene prakse da tvrtke koje su dobile koncesiju pripremilo prijedloge za raspisivanje natječaja i da su na najtečajju u pravilu bili jedini ponuđač. Od 2013. do 2015. tako je Ministarstvo gospodarstva provelo 124 postupka za istraživanje i

eksploataciju mineralnih sirovina. Revizori su pregledom dokumentacije utvrdili da se u većini slučajeva postupak traženja koncesionara pokrenuo na inicijativu zainteresiranih tvrtki, koje su izradile prijedloge natječaja koji su potom korišteni u nadmetanju.

Stoga, revizori predlažu mijenjanje sustava dodjele koncesija na način da se najprije utvrde rezerve mineralnih sirovina, što Hrvatska još uvijek nema, te da se tako stvore uvjeti da pokretanje postupaka krene od države. Premda se u analiziranim godinama najveći iskorak u politici koncesija poduzeo u segmentu istraživanja ugljikovodika, revizori savjetuju Vladi da preispita opravdanost naknade za pridobivene količine od 10 posto tržišne vrijednosti, te da razmotri uvođenje poreza na dobit za djelatnosti istraživanja i eksploatacije ugljikovodika, koji RH nema, dok, primjerice u Grčkoj on iznosi čak 54 posto.

izvor: poslovni.hr